Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 23. novembra 2023 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Práva duševného vlastníctva – Smernica 2014/26/EÚ – Kolektívna správa autorských práv a s nimi súvisiacich práv – Organizácia kolektívnej správy – Smernica 2004/48/ES – Opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy potrebné na zabezpečenie vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva – Článok 4 – Osoby oprávnené žiadať o uplatnenie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy stanovených v smernici 2004/48/ES – Organizácia kolektívnej správy, ktorej bolo udelené povolenie poskytovať rozšírené kolektívne licencie – Aktívna legitimácia na účely ochrany práv duševného vlastníctva“

Vo veci C-201/22,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Korkein oikeus (Najvyšší súd, Fínsko) z 15. marca 2022 a doručený Súdnemu dvoru 15. marca 2022, ktorý súvisí s konaním:

Kopiosto ry

proti

Telia Finland Oyj,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory E. Regan, sudcovia Z. Csehi, M. Ilešič (spravodajca), I. Jarukaitis a D. Gratsias,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Kopiosto ry, v zastúpení: S. Lapiolahti a B. Rapinoja, asianajajat,

– Telia Finland Oyj, v zastúpení: M. Manner, asianajaja,

* Jazyk konania: fínčina.

– fínska vláda, v zastúpení: M. Pere, splnomocnená zástupkyňa,

– poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, splnomocnený zástupca,

– Európska komisia, v zastúpení: S. L. Kalėda, J. Samnadda a I. Söderlund, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta 11. mája 2023,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 4 písm. c) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES z 29. apríla 2004 o vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva (Ú. v. EÚ L 157, 2004, s. 45; Mim. vyd. 17/002, s. 32), ako aj článkov 17 a 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Kopiosto ry a spoločnosťou Telia Finland Oyj (ďalej len „Telia“) vo veci retransmisie televízneho vysielania spoločnosťou Telia, ktoré údajne porušuje autorské práva autorov zastúpených spoločnosťou Kopiosto.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 2004/48

3 Odôvodnenia 3, 10 a 18 smernice 2004/48 znejú takto:

„(3) … Bez účinných prostriedkov vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva je … inovácia a tvorivosť brzdená a investície sa znižujú. Preto je nevyhnutné zabezpečiť, aby sa v [Európskom] spoločenstve účinne uplatňovali samostatné právne predpisy o duševnom vlastníctve, ktoré sú v súčasnosti prevažne súčasťou *acquis communautaire*. V tejto súvislosti majú prostriedky vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva prvoradú dôležitosť pre úspech vnútorného trhu.

…

(10) Cieľom tejto smernice je priblížiť právne poriadky tak, aby zabezpečovali vysokú, rovnocennú a jednotnú úroveň ochrany na vnútornom trhu.

…

(18) Osoby oprávnené vyžadovať uplatňovanie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy [stanovených v tejto smernici] by nemali byť iba vlastníci práv, ale tiež osoby, ktoré majú priamy záujem a procesnú spôsobilosť, pokiaľ im to umožňujú platné právne predpisy a pokiaľ je to s nimi v súlade. Môžu to byť profesijné organizácie poverené spravovaním týchto práv alebo obhajobou kolektívnych a individuálnych záujmov, za ktoré sú zodpovedné.“

4 V kapitole I tejto smernice, nazvanej „Cieľ a rozsah pôsobnosti“, sa nachádza okrem iného jej článok 1 s názvom „Predmet úpravy“, ktorý znie takto:

„Táto smernica sa týka opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy potrebných na zabezpečenie vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva. Na účely tejto smernice pojem ‚práva duševného vlastníctva‘ zahrnuje tiež práva priemyselného vlastníctva.“

5 Článok 2 tejto smernice, nazvaný „Rozsah pôsobnosti“, v odseku 1 stanovuje:

„Bez toho, aby boli dotknuté prípadné prostriedky, ktoré sú ustanovené v právnych predpisoch Spoločenstva alebo vnútroštátnych právnych predpisoch, ktoré sú priaznivejšie pre vlastníkov práv, opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy ustanovené touto smernicou sa uplatňujú v súlade s článkom 3 na každé porušenie práv duševného vlastníctva stanovených právom Spoločenstva a/alebo vnútroštátnym právom príslušného členského štátu.“

6 Kapitola II tejto smernice, ktorá obsahuje články 3 až 15, má názov „Opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy“.

7 Článok 3 smernice 2004/48, nazvaný „Všeobecná povinnosť“, stanovuje:

„1. Členské štáty stanovia opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy potrebné na zabezpečenie vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva, ktorých sa týka táto smernica. Tieto opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy musia byť spravodlivé a nestranné a nesmú byť zbytočne zložité alebo nákladné alebo mať za následok príliš dlhé lehoty alebo neoprávnené prieťahy.

2. Tieto opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy musia byť účinné, primerané a odradzujúce a musia sa uplatňovať takým spôsobom, aby sa predišlo vytváraniu prekážok zákonného obchodu a musia stanovovať záruky proti ich zneužívaniu.“

8 Článok 4 tejto smernice, nazvaný „Osoby oprávnené žiadať o uplatňovanie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy“, znie takto:

„Členské štáty uznajú ako osoby oprávnené žiadať o uplatňovanie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy uvedených v tejto kapitole:

a) vlastníkov práv duševného vlastníctva v súlade s ustanoveniami príslušných právnych predpisov;

b) všetky ostatné osoby oprávnené využívať tieto práva, pokiaľ to umožňujú a pokiaľ je to v súlade s ustanoveniami príslušných právnych predpisov;

c) organizácie kolektívnej správy práv duševného vlastníctva, ktoré sú obvykle uznávané ako subjekty, ktoré majú právo zastupovať vlastníkov práv duševného vlastníctva, pokiaľ to umožňujú a pokiaľ je to v súlade s ustanoveniami príslušných právnych predpisov;

d) subjekty, ktoré sa profesionálne zaoberajú obhajobou, ktoré sú obvykle uznávané ako subjekty, ktoré majú právo zastupovať vlastníkov práv duševného vlastníctva, pokiaľ to umožňujú a pokiaľ je to v súlade s ustanoveniami príslušných právnych predpisov.“

Smernica 2014/26/EÚ

9 Odôvodnenia 8, 9, 12 a 49 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/26/EÚ z 26. februára 2014 o kolektívnej správe autorských práv a práv súvisiacich s autorským právom a o poskytovaní multiteritoriálnych licencií na práva na hudobné diela na online využívanie na vnútornom trhu (Ú. v. EÚ L 84, 2014, s. 72) znejú takto:

„(8) Cieľom tejto smernice je zabezpečiť koordináciu vnútroštátnych pravidiel týkajúcich sa prístupu k činnosti organizácií kolektívnej správy v rámci správy autorských práv a práv súvisiacich s autorským právom, spôsobov ich riadenia, ako aj ich rámec dohľadu, …

(9) Cieľom tejto smernice je ustanoviť požiadavky uplatniteľné na organizácie kolektívnej správy s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň správy, finančného hospodárenia, transparentnosti a predkladania správ. …

…

(12) Aj keď sa táto smernica uplatňuje na všetky organizácie kolektívnej správy…, nenarúša úpravy týkajúce sa spravovania práv v členských štátoch, ako sú napríklad individuálna správa, rozšírená pôsobnosť dohody medzi zastupujúcou organizáciou kolektívnej správy a používateľom, t. j. rozšírené kolektívne licencie, povinná kolektívna správa, právne predpoklady zastúpenia a prevod práv na organizácie kolektívnej správy.

…

„(49) … Napokon je takisto vhodné vyžadovať, aby členské štáty mali k dispozícii nezávislé, nestranné a účinné postupy riešenia sporov prostredníctvom orgánov s odbornými znalosťami v oblasti práv duševného vlastníctva alebo prostredníctvom súdov vhodných na urovnanie obchodných sporov medzi organizáciami kolektívnej správy a používateľmi týkajúce sa existujúcich alebo navrhovaných licenčných podmienok či porušenia zmluvy.“

10 Článok 3 tejto smernice, nazvaný „Vymedzenie pojmov“, v písmene a) stanovuje:

„Na účely tejto smernice sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

a) ‚organizácia kolektívnej správy‘ je každá organizácia, ktorá je oprávnená na základe zákona, alebo postúpenia, licencie či inej zmluvnej dohody spravovať autorské práva alebo práva súvisiace s autorskými právami v mene viacerých nositeľov práv a v záujme spoločného prospechu týchto nositeľov práv ako svoj jediný alebo hlavný účel a ktorá spĺňa jedno alebo oboje z týchto kritérií:
   i) je vo vlastníctve alebo pod kontrolou svojich členov;
   ii) má štruktúru na neziskovom základe.“

11 Podľa článku 35 tejto smernice s názvom „Riešenie sporov“:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby sa spory medzi organizáciami kolektívnej správy a používateľmi, ktoré sa týkajú najmä existujúcich a navrhovaných licenčných podmienok alebo porušenia zmluvy, mohli predložiť súdu alebo podľa okolností inému nezávislému a nestrannému orgánu riešenia sporov, ak takýto orgán má odborné znalosti v oblasti práva duševného vlastníctva.

2. Článkami 33 a 34 a odsekom 1 tohto článku nie je dotknuté právo strán presadzovať a hájiť svoje práva súdnou cestou.“

Fínske právo

12 Ustanovenie § 26 tekijänoikeuslaki (404/1961) [zákon o autorskom práve (404/1961)] z 8. júla 1961, v znení zákona laki tekijänoikeuslain muuttamisesta (607/2015) [zákon, ktorým sa mení zákon o autorskom práve (607/2015)] z 22. mája 2015 (ďalej len „autorský zákon“), nazvaný „Zmluvná licencia“, v odseku 1 stanovuje, že ustanovenia autorského zákona týkajúce sa zmluvných licencií sa uplatňujú na dohodu uzavretú medzi používateľom a organizáciou s povolením ministerstva pre vzdelávanie a kultúru, ktorá v konkrétnom odvetví zastupuje mnohých autorov diel používaných vo Fínsku pri používaní diel autorov patriacich do toho istého odvetvia. Organizácia disponujúca povolením sa vzhľadom na túto dohodu považuje za oprávnenú zastupovať aj iných autorov diel z toho istého odvetvia. Nadobúdateľ licencie, ktorý získal rozšírenú kolektívnu licenciu na základe takejto dohody, môže v súlade s jej podmienkami používať všetky diela autorov v tom istom odvetví.

13 Podľa § 26 ods. 4 autorského zákona sa pravidlá stanovené organizáciou uvedenou v odseku 1 týkajúce sa rozdelenia odmien za rozmnožovanie, sprostredkovanie alebo prenos diel medzi autorov, ktorých zastupuje priamo, alebo použitia odmien na spoločné účely autorov, uplatní aj na autorov v tom istom odvetví uvedenom v odseku 1, ktorých táto organizácia priamo nezastupuje.

14 Ustanovenie § 25 h autorského zákona s názvom „Retransmisia rozhlasového alebo televízneho vysielania“ v odseku 1 stanovuje, že dielo zahrnuté do rozhlasového alebo televízneho vysielania môže byť retransmitované bez toho, aby sa zmenilo vysielanie na základe zmluvnej licencie, ako to stanovuje § 26 tohto zákona, na účely jeho príjmu verejnosťou súčasne s pôvodným prenosom.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

15 Kopiosto je organizácia kolektívnej správy v zmysle článku 3 písm. a) smernice 2014/26, ktorá spravuje a udeľuje licencie na účet veľkého počtu autorov na základe mandátov, ktoré jej títo autori udelili. Kopiosto je súčasne schválená ministerstvom pre vzdelávanie a kultúru ako organizácia oprávnená udeľovať zmluvné licencie v zmysle § 26 autorského zákona, najmä na retransmisiu diel zahrnutých do rozhlasového alebo televízneho vysielania v zmysle § 25 h ods. 1 tohto zákona.

16 Telia prevádzkuje sieť káblovej televízie, v ktorej je vysielací signál voľne prijímateľných vnútroštátnych televíznych kanálov prenášaný na verejný príjem.

17 Dňa 24. januára 2018 Kopiosto podala na Markkinaoikeus (Súd pre hospodárske veci, Fínsko) žalobu, ktorou sa domáhala určenia, že Telia uskutočňovala retransmisiu televízneho vysielania v zmysle § 25 h autorského zákona a že bez predchádzajúceho súhlasu z jej strany táto

retransmisia porušovala práva autorov, ktorých Kopiosto zastupuje, predovšetkým ako organizácia poverená udeľovať zmluvné licencie a subsidiárne ako splnomocnený zástupca nositeľov autorských práv, ktorých zastupuje.

18 Telia spochybnila aktívnu legitimáciu organizácie Kopiosto na podanie žaloby pre porušenie autorských práv.

19 Rozsudkom z 18. júna 2019 Markkinaoikeus (Súd pre hospodárske veci) okrem iného zamietol ako neprípustné návrhy organizácie Kopiosto založené na porušení autorského práva z dôvodu, že táto spoločnosť nemala právo podať žalobu pre porušenie práv vo vlastnom mene za nositeľov práv, ktorých zastupuje ako organizácia poverená udeľovaním zmluvných licencií v situáciách stanovených v § 26 autorského zákona. Uvedený súd zastával názor, že Kopiosto nemala ani aktívnu legitimáciu na podanie žaloby z dôvodu porušovania práva za nositeľov práv, ktorí ju splnomocnili na správu svojich práv alebo na ich procesné zastupovanie.

20 Kopiosto podala proti tomuto rozsudku kasačný opravný prostriedok na Korkein oikeus (Najvyšší súd, Fínsko), ktorý je vnútroštátnym súdom, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, pričom v prvom rade tvrdila, že z dôvodu svojho postavenia organizácie poverenej udeľovaním zmluvných licencií má, ako to vyžaduje článok 4 písm. c) smernice 2004/48, priamy záujem na konaní v prípade nezákonného používania diel autorov, ktorých zastupuje, a subsidiárne, že má prinajmenšom právo podávať žaloby týkajúce sa neoprávneného používania diel autorov, ktorých autorské práva spravuje na základe splnomocnení na správu a právo na procesné zastupovanie, ktoré jej udelili títo autori.

21 Telia pred vnútroštátnym súdom tvrdí, že Kopiosto ako organizácia poverená udeľovaním zmluvných licencií je oprávnená udeľovať licencie na retransmisiu televízneho vysielania a vyberať príslušné poplatky. Naproti tomu iba pôvodný nositeľ dotknutého autorského práva alebo jeho nadobúdateľ by mohli podať žalobu pre porušenie tohto autorského práva.

22 Korkein oikeus (Najvyšší súd) sa v podstate domnieva, že na účely vyriešenia sporu vo veci samej je vzhľadom na neexistenciu ustanovenia vnútroštátneho práva v danej oblasti potrebné rozhodnúť o otázke, za akých podmienok možno organizáciu kolektívnej správy v zmysle článku 3 písm. a) smernice 2014/26 považovať za organizáciu, ktorá je oprávnená požadovať uplatnenie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy uvedených v kapitole II smernice 2004/48. Tento súd si predovšetkým kladie otázku, či na tento účel podľa článku 4 písm. c) smernice 2004/48 postačí, že organizácia poverená udeľovaním zmluvných licencií má podľa vnútroštátneho práva všeobecnú procesnú spôsobilosť ako strana v spore a právo dojednávať a udeľovať zmluvné licencie na retransmisiu televízneho vysielania pre všetkých vlastníkov práv v dotknutej oblasti, alebo či predpokladom vzniku tejto aktívnej legitimácie je skutočnosť, že táto organizácia je podľa vnútroštátneho práva výslovne oprávnená vo vlastnom mene podať žalobu z dôvodu porušenia dotknutých práv.

23 V tejto súvislosti uvedený súd v prvom rade uvádza, že v rozsudku zo 7. augusta 2018, SNB-REACT (C-521/17, EU:C:2018:639), Súdny dvor podmienil túto aktívnu legitimáciu tým, že organizácia kolektívnej správy nositeľov práv duševného vlastníctva sa podľa vnútroštátnej právnej úpravy musí považovať za organizáciu, ktorá má priamy záujem na ochrane týchto práv, a že táto právna úprava jej na tento účel umožňuje konať pred súdom, pričom však nespresňuje, či táto druhá podmienka odkazuje na všeobecnú spôsobilosť takej organizácie byť účastníkom konania na

súde, alebo či vyžaduje, aby vnútroštátne právo výslovne stanovovalo alebo prinajmenšom umožňovalo, aby organizácia poverená udeľovaním rozšírených kolektívnych licencií mohla podať žalobu založenú na porušení autorského práva.

24 Vnútroštátny súd sa ďalej domnieva, že vzhľadom na body 34 a 35 tohto rozsudku nie je jasné, či sa má článok 4 písm. c) smernice 2004/48 vykladať v tom zmysle, že jeho cieľom je harmonizovať to, čo treba rozumieť pod „priamym záujmom“ uvedeným v odôvodnení 18 smernice 2004/48 organizácie na ochranu práv nositeľov práv, ktorých zastupuje, alebo či sa tento záujem musí určiť na základe vnútroštátneho práva. Z článku 4 písm. c) smernice 2004/48 v spojení s odôvodnením 18 tejto smernice však jasne nevyplýva ani to, či má organizácia kolektívnej správy priamy záujem na ochrane práv duševného vlastníctva už len preto, že na základe kolektívnej licencie alebo splnomocnenia na správu práv udelených vlastníkmi týchto práv je oprávnená udeľovať užívacie práva k dielam a v mene nositeľov práv vymáhať dlžné poplatky z titulu týchto práv s cieľom vyplácať ich nositeľom práv.

25 Vnútroštátny súd napokon vyjadruje pochybnosti, najmä pokiaľ ide o otázku aktívnej legitimácie založenej na postavení organizácie poverenej udeľovaním rozšírených kolektívnych licencií, pokiaľ ide o spôsob výkladu článku 4 písm. c) smernice 2004/48 jednak z hľadiska ochrany vlastníckeho práva upravenej v článku 17 Charty a jednak z hľadiska práva na účinný prostriedok nápravy stanoveného v článku 47 Charty. V tejto súvislosti Korkein oikeus (Najvyšší súd) uvádza, že pokiaľ by sa organizácia poverená udeľovaním rozšírených kolektívnych licencií považovala za subjekt oprávnený podať vo vlastnom mene žalobu pre porušenie práv, mohlo by to mať za následok obmedzenie práva samotného nositeľa podať opravný prostriedok. V tejto súvislosti treba určiť, či priznanie aktívnej legitimácie takej organizácii v prípade porušenia práv autorov, ktorí nepreviedli svoje výlučné právo, treba považovať za neprimeraný zásah do ich práva nakladať so svojimi autorskými právami. Tento súd však uvádza, že takýto zásah by mohol byť odôvodnený najmä vzhľadom na skutočnosť, že organizácie kolektívnej správy môžu zasiahnuť účinnejšie ako samotný nositeľ autorského práva.

26 Za týchto okolností Korkein oikeus (Najvyšší súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Pokiaľ ide o správcov zmluvných licencií, ktorí kolektívne spravujú práva duševného vlastníctva, myslí sa oprávnením podať žalobu na obranu týchto práv, ktoré je predpokladom aktívnej legitimácie spočívajúcej na ustanovení článku 4 písm. c) smernice 2004/48, výlučne všeobecná procesná spôsobilosť v sporových veciach alebo sa ním vyžaduje právo vo vlastnom mene viesť spor na obranu predmetných práv výslovne uznané vo vnútroštátnych právnych predpisoch?

2. Má sa slovné spojenie ‚priamy záujem na ochrane autorských práv vlastníkov práv, ktorých zastupuje‘ pri výklade spočívajúcom na článku 4 písm. c) smernice 2004/48 vykladať jednotne vo všetkých členských štátoch, keď ide o právo organizácie kolektívnej správy v zmysle článku 3 písm. a) smernice 2014/26 vo vlastnom mene podať žalobu pre porušenie autorských práv, keď:
   a) ide o použitie diel, na ktoré je organizácia ako správca zmluvných licencií v zmysle autorského zákona oprávnená udeľovať rozšírené kolektívne licencie, ktoré nadobúdateľovi licencie umožňujú používať aj diela takých autorov tohto odvetvia, ktorí organizáciu nesplnomocnili na spravovanie svojich práv;

b) ide o použitie diel, na ktoré autori zmluvou alebo splnomocnením udelili organizácii oprávnenie na spravovanie svojich práv bez toho, aby boli autorské práva prevedené na organizáciu?

3. Ak sa vychádza z toho, že organizácia ako správca zmluvných licencií má priamy záujem a aktívnu legitimáciu na podanie žaloby vo vlastnom mene, aký význam má prípadne pri posudzovaní aktívnej legitimácie v kontexte článkov 17 a 47 [Charty] okolnosť, že organizácia ako správca zmluvných licencií zastupuje aj autorov, ktorí ju nesplnomocnili spravovať ich práva, a že právo organizácie podať žalobu na ochranu práv týchto autorov nie je upravené zákonom?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

27 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 4 písm. c) smernice 2004/48 vykladať v tom zmysle, že okrem podmienky týkajúcej sa priameho záujmu na ochrane dotknutých práv podlieha uznanie oprávnenia organizácií kolektívnej správy práv duševného vlastníctva žiadať vo vlastnom mene o uplatnenie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy stanovených v kapitole II tejto smernice iba procesnej spôsobilosti týchto organizácií byť účastníkom konania pred súdmi, alebo si vyžaduje výslovné zakotvenie aktívnej legitimácie uvedených organizácií v príslušných právnych predpisoch na účely ochrany práv duševného vlastníctva.

28 V tejto súvislosti treba v prvom rade pripomenúť, že Súdny dvor konštatoval, že z odôvodnenia 18 smernice 2004/48, vo svetle ktorého treba vykladať článok 4 tejto smernice, vyplýva, že normotvorca Európskej únie mal v úmysle, aby boli ako osoby oprávnené žiadať o uplatňovanie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy podľa kapitoly II tejto smernice uznaní nielen majitelia práv duševného vlastníctva, ale aj osoby, ktoré majú priamy záujem na ochrane týchto práv, ako aj procesnú spôsobilosť, pokiaľ im to umožňujú príslušné právne predpisy a pokiaľ je to v súlade s nimi (rozsudok zo 7. augusta 2018, SNB-REACT, C-521/17, EU:C:2018:639, bod 33).

29 Tieto osoby sú vymenované v článku 4 písm. b) až d) uvedenej smernice. Organizácie kolektívnej správy práv duševného vlastníctva sú uvedené v písmene c) tohto článku, podľa ktorého členské štáty uznajú organizácie kolektívnej správy práv duševného vlastníctva, ktoré sú obvykle uznávané ako subjekty, ktoré majú právo zastupovať vlastníkov práv duševného vlastníctva, ako oprávnené žiadať o uplatňovanie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy uvedených v kapitole II, pokiaľ to umožňujú ustanovenia príslušných právnych predpisov a je to v súlade s nimi.

30 Súdny dvor rozhodol, že článok 4 písm. c) smernice 2004/48 sa má vykladať v tom zmysle, že je povinnosťou členských štátov, aby uznali, že organizácia kolektívnej správy práv majiteľov ochranných známok je aktívne legitimovaná požiadať vo vlastnom mene o uplatnenie prostriedkov právnej nápravy stanovených touto smernicou na ochranu práv týchto majiteľov, ako aj podať vo vlastnom mene žalobu na presadenie uvedených práv pod podmienkou, že je táto organizácia považovaná podľa vnútroštátnych právnych predpisov za organizáciu, ktorá má priamy záujem na ochrane takýchto práv, a že jej tieto právne predpisy priznávajú na tento účel procesnú spôsobilosť (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. augusta 2018, SNB-REACT, C-521/17, EU:C:2018:639, bod 39).

31 Z toho vyplýva, že oprávnenie organizácie kolektívnej správy práv duševného vlastníctva žiadať o uplatnenie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy stanovených v kapitole II smernice 2004/48 vo vlastnom mene podlieha podmienke, že táto organizácia sa podľa uplatniteľnej právnej úpravy považuje za organizáciu, ktorá má priamy záujem na ochrane takýchto práv, a že táto právna úprava ju oprávňuje na tento účel konať pred súdom.

32 Teda aj keď organizácia kolektívnej správy práv duševného vlastníctva musí mať nevyhnutne procesnú spôsobilosť na to, aby jej bolo priznané oprávnenie žiadať vo vlastnom mene o uplatnenie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy stanovených touto smernicou, takáto spôsobilosť nemôže byť sama osebe postačujúca na tento účel.

33 Okrem toho vzhľadom na to, že procesná spôsobilosť predstavuje bežný atribút právnej subjektivity, ktorý v zásade organizácie kolektívnej správy majú, odlišný výklad by zbavil druhú podmienku uvedenú v bode 39 rozsudku zo 7. augusta 2018, SNB-REACT (C-521/17, EU:C:2018:639), jej potrebného účinku.

34 Pokiaľ ide ďalej o otázku, či uznanie oprávnenia organizácie kolektívnej správy práv duševného vlastníctva požadovať uplatnenie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy stanovených v smernici 2004/48 vo vlastnom mene podlieha výslovnému zakotveniu tohto oprávnenia v uplatniteľnej právnej úprave, treba pripomenúť, že článok 4 písm. c) tejto smernice všeobecne odkazuje na „ustanovenia príslušných právnych predpisov“.

35 Takýto výraz pritom nevyhnutne neznamená, že oprávnenie organizácií kolektívnej správy práv duševného vlastníctva požadovať vo vlastnom mene uplatnenie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy stanovených v tejto smernici je výslovne uznané osobitným ustanovením, keďže táto aktívna legitimácia môže vyplývať z procesných pravidiel všeobecnej povahy.

36 Tento výklad potvrdzuje cieľ smernice 2004/48, ktorý, ako sa uvádza v jej odôvodnení 10, spočíva najmä v zabezpečení vysokej úrovne ochrany duševného vlastníctva na vnútornom trhu (rozsudok zo 17. júna 2021, M.I.C.M., C-597/19, EU:C:2021:492, bod 75 a citovaná judikatúra). Na tento účel článok 3 tejto smernice ukladá členským štátom povinnosť stanoviť minimálny súbor opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy potrebných na zabezpečenie vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva.

37 Ako pritom vyplýva z odôvodnenia 18 tejto smernice, normotvorca Únie považoval za žiaduce, aby sa oprávnenie žiadať o uplatňovanie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy stanovených touto smernicou priznalo, ako bolo uvedené v bode 28 tohto rozsudku, nielen nositeľom práv duševného vlastníctva, ale aj organizáciám kolektívnej správy, ktoré vo všeobecnosti disponujú finančnými a materiálnymi zdrojmi, ktoré im umožňujú podniknúť účinné kroky s cieľom bojovať proti porušovaniu týchto práv.

38 V dôsledku toho by reštriktívny výklad článku 4 písm. c) smernice 2004/48 mohol v členských štátoch, ktoré neprijali ustanovenie osobitne upravujúce právo organizácií kolektívnej správy konať, brániť takýmto organizáciám v tom, aby vo vlastnom mene žiadali o uplatnenie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy stanovených touto smernicou, a tým by hrozilo oslabenie účinnosti prostriedkov zavedených normotvorcom Únie na zabezpečenie dodržiavania práv duševného vlastníctva.

39 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 4 písm. c) smernice 2004/48 sa má vykladať v tom zmysle, že okrem podmienky priameho záujmu na ochrane dotknutých práv podlieha uznanie oprávnenia organizácií kolektívnej správy práv duševného vlastníctva žiadať vo vlastnom mene o uplatnenie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy stanovených v kapitole II tejto smernice aktívnej legitimácii týchto organizácií na účely ochrany práv duševného vlastníctva, ktorá môže vyplývať z osobitného ustanovenia na tento účel alebo procesných pravidiel všeobecnej povahy.

O druhej otázke

40 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 4 písm. c) smernice 2004/48 vykladať v tom zmysle, že členské štáty sú povinné priznať organizáciám kolektívnej správy práv duševného vlastníctva, ktoré sú riadne uznané za oprávnené zastupovať nositeľov práv duševného vlastníctva, priamy záujem žiadať vo vlastnom mene o uplatnenie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy stanovených v kapitole II tejto smernice za predpokladu, že existencia priameho záujmu týchto organizácií na ochrane dotknutých práv by nevyplývala z uplatniteľnej vnútroštátnej právnej úpravy.

41 Treba pripomenúť, že pojem „priamy záujem“, ktorý sa nenachádza v článku 4 smernice 2004/48, je uvedený v odôvodnení 18 tejto smernice, z ktorého vyplýva, že normotvorca Únie si želal, aby bolo oprávnenie žiadať o uplatnenie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy stanovených v uvedenej smernici priznané nielen nositeľom práv duševného vlastníctva, ale aj osobám, ktoré majú priamy záujem na ochrane týchto práv a ktoré majú procesnú spôsobilosť, „pokiaľ im to umožňujú platné právne predpisy a pokiaľ je to s nimi v súlade“.

42 Zatiaľ čo článok 4 písm. a) smernice 2004/48 stanovuje, že členské štáty v každom prípade priznajú nositeľom práv duševného vlastníctva oprávnenie žiadať o uplatňovanie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy uvedených v kapitole II tejto smernice, všetky tri písmená b) až d) tohto článku 4 spresňujú, že členské štáty priznajú toto oprávnenie iným osobám, ako aj určitým organizáciám len v rozsahu, v akom to umožňujú ustanovenia príslušných právnych predpisov a v súlade s nimi (rozsudok zo 7. augusta 2018, SNB-REACT, C-521/17, EU:C:2018:639, bod 28).

43 V tejto súvislosti Súdny dvor spresnil, že odkaz na „príslušné právne predpisy“ uvedený v článku 4 písm. c) smernice 2004/48 treba chápať tak, že odkazuje na relevantnú vnútroštátnu právnu úpravu, ako aj na prípadnú právnu úpravu Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. augusta 2018, SNB-REACT, C-521/17, EU:C:2018:639, bod 31).

44 Ako uviedol generálny advokát v bode 52 svojich návrhov, s cieľom odpovedať na druhú otázku preto treba určiť, či v súčasnosti platné ustanovenia práva Únie uznávajú priamy záujem organizácií kolektívnej správy na ochrane práv duševného vlastníctva.

45 Ako v tejto súvislosti vyplýva z bodov 41 a 42 tohto rozsudku, táto smernica v rozsahu, v akom na tento účel odkazuje na uplatniteľné právne predpisy, sama neupravuje otázku, či má organizácia kolektívnej správy priamy záujem na ochrane práv duševného vlastníctva.

46 Tento výklad potvrdzujú aj dokumenty k prípravným prácam k tejto smernici, z ktorých vyplýva, že normotvorca Únie upustil od myšlienky harmonizovať aktívnu legitimáciu organizácií uvedených v jej článku 4 písm. c). Zatiaľ čo pôvodný návrh Európskej komisie týkajúci sa smernice Európskeho parlamentu a Rady o opatreniach a postupoch na zabezpečenie dodržiavania práv duševného vlastníctva [COM (2003) 46 final] stanovoval, že sa členským

štátom ukladá povinnosť priznať organizáciám kolektívnej správy „oprávnenie žiadať o uplatňovanie opatrení a postupov a konať pred súdom na ochranu kolektívnych alebo individuálnych práv alebo záujmov, ktoré sú im zverené“, tento prístup bol nakoniec vylúčený v prospech odkazu na uplatniteľnú právnu úpravu.

47 Hoci článok 35 ods. 1 smernice 2014/26 v spojení s jej odôvodnením 49 ukladá členským štátom povinnosť mať k dispozícii postupy riešenia sporov medzi organizáciami kolektívnej správy a používateľmi, ktoré sú nezávislé, nestranné a účinné, najmä súdnou cestou, nič to nemení na tom, že ako vyplýva z odôvodnení 8 a 9 tejto smernice, jej cieľom nie je upraviť podmienky, za ktorých môžu tieto subjekty konať pred súdom, ale koordinovať vnútroštátne pravidlá týkajúce sa ich prístupu k činnosti správy autorských práv a s nimi súvisiacich práv, spôsobov ich správy a rámca dohľadu, ako aj zabezpečiť vysokú úroveň správy, finančného riadenia, transparentnosti a oznamovania informácií zo strany týchto organizácií. Nemožno teda usudzovať, že cieľom tohto ustanovenia je upraviť otázku priameho záujmu organizácií kolektívnej správy na ochrane práv duševného vlastníctva.

48 Za týchto podmienok treba konštatovať, že právo Únie neupravuje podmienky, za ktorých sa má organizácia kolektívnej správy považovať za organizáciu, ktorá má priamy záujem na ochrane práv duševného vlastníctva, a že „ustanovenia príslušných právnych predpisov“, na ktoré odkazuje článok 4 písm. c) smernice 2004/48, odkazujú na vnútroštátne právo členských štátov.

49 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že Súdny dvor rozhodol, že členské štáty sú povinné uznať oprávnenie organizácie kolektívnej správy práv duševného vlastníctva žiadať o uplatnenie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy stanovených v tejto smernici, ako aj oprávnenie konať pred súdom na účely uplatnenia takýchto práv, najmä ak je táto organizácia podľa vnútroštátneho práva považovaná za organizáciu, ktorá má priamy záujem na ochrane týchto práv. V dôsledku toho prináleží vnútroštátnym súdom, aby určili, či takáto organizácia má podľa uplatniteľnej vnútroštátnej právnej úpravy priamy záujem na ochrane práv nositeľov práv, ktorých zastupuje, pričom ak táto podmienka nie je splnená, dotknutý členský štát nemá takúto povinnosť uznania (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. augusta 2018, SNB-REACT, C-521/17, EU:C:2018:639, body 34, 36 až 38).

50 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 4 písm. c) smernice 2004/48 sa má vykladať v tom zmysle, že pri súčasnom stave práva Únie členské štáty nie sú povinné priznať organizáciám kolektívnej správy práv duševného vlastníctva, ktoré sú riadne uznané za oprávnené zastupovať nositeľov práv duševného vlastníctva, priamy záujem žiadať vo vlastnom mene o uplatnenie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy stanovených v kapitole II tejto smernice za predpokladu, že existencia priameho záujmu týchto organizácií na ochrane dotknutých práv by nevyplývala z uplatniteľnej vnútroštátnej právnej úpravy.

O tretej otázke

51 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, aký význam má v rámci posúdenia aktívnej legitimácie – prípadne z hľadiska článkov 17 a 47 Charty – skutočnosť, že dotknutá organizácia zastupuje ako organizácia poverená udeľovaním zmluvných licencií aj autorov, ktorí ju nesplnomocnili na výkon správy ich práv, ako aj skutočnosť, že právo tejto organizácie podať žalobu na obranu práv týchto autorov nie je stanovené zákonom.

52 Ako vyplýva z jej znenia, ako ho formuloval vnútroštátny súd, táto otázka bola položená pre prípad, že by sa dospelo k záveru, že organizácia kolektívnej správy má priamy záujem a aktívnu legitimáciu konať vo vlastnom mene v sporoch týkajúcich sa práv, na ktoré sa vzťahujú rozšírené licencie.

53 Generálny advokát však v bode 65 svojich návrhov uviedol, že takýto predpoklad nie je v prejednávanej veci splnený. Ako sa totiž konštatuje v bode 48 tohto rozsudku, v súčasnosti platná právna úprava Únie nestanovuje pre organizácie kolektívnej správy existenciu priameho záujmu na tom, aby sa vo vlastnom mene domáhali uplatnenia opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy uvedených v kapitole II smernice 2004/48. Napokon aj z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že aktívna legitimácia týchto subjektov nie je vo fínskom práve upravená ani osobitným ustanovením uplatniteľnej vnútroštátnej právnej úpravy na tento účel, ani procesnými pravidlami všeobecnej povahy.

54 Vzhľadom na odpoveď poskytnutú na druhú otázku netreba za týchto podmienok odpovedať na tretiu otázku.

O trovách

55 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

1. **Článok 4 písm. c) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES z 29. apríla 2004 o vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva**

   sa má vykladať v tom zmysle, že:

   okrem podmienky priameho záujmu na ochrane dotknutých práv podlieha uznanie oprávnenia organizácií kolektívnej správy práv duševného vlastníctva žiadať vo vlastnom mene o uplatnenie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy stanovených v kapitole II tejto smernice aktívnej legitimácii týchto organizácií na účely ochrany práv duševného vlastníctva, ktorá môže vyplývať z osobitného ustanovenia na tento účel alebo procesných pravidiel všeobecnej povahy.

2. **Článok 4 písm. c) smernice 2004/48**

   sa má vykladať v tom zmysle, že:

   pri súčasnom stave práva Únie členské štáty nie sú povinné priznať organizáciám kolektívnej správy práv duševného vlastníctva, ktoré sú riadne uznané za oprávnené zastupovať nositeľov práv duševného vlastníctva, priamy záujem žiadať vo vlastnom mene o uplatnenie opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy stanovených v kapitole II tejto smernice za predpokladu, že existencia priameho záujmu týchto

organizácií na ochrane dotknutých práv by nevyplývala z uplatniteľnej vnútroštátnej právnej úpravy.

Podpisy